

PELS RIJCKEN

Landsadvocaat

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
De heer [REDACTED]
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

onze ref. RV/RV/-
uw ref.
inzake Dekenonderzoek

mr. R.W. Veldhuis
landsadvocaat
t +31 70 515 3793
f +31 70 515 3383
[REDACTED]

12 augustus 2021

Geachte heer [REDACTED],

Bij brief van 14 juli 2021 berichtte ik u uitgebreid over de bevindingen van het onderzoek dat Van Doorne N.V. en Deloitte Forensic & Dispute Services B.V. in opdracht van mijn kantoor hebben verricht naar de door [REDACTED] C [REDACTED] (hierna: C [REDACTED]) binnen ons kantoor gepleegde fraude. Ik beschreef daarin ook uitgebreid de maatregelen die mijn kantoor neemt, ongeacht de vraag of er een relatie kan zijn met de fraude en vooruitlopend op de uitkomst van lopende onderzoeken van het Bureau Financieel Toezicht (BFT), de Deken van de Haagse Orde van Advocaten en het Openbaar Ministerie.

Ik informeerde u verder dat de Deken ons had laten weten dat zijn onderzoeksverslag naar verwachting in augustus gereed zou zijn. Vooruitlopend op zijn verslag had de Deken aangegeven te verwachten dat met directe ingang werd begonnen met implementatie van bepaalde maatregelen, die zowel hard controls als soft controls van de organisatie betreffen, en verscherpt toezicht op de implementatie te houden. Die maatregelen zijn grotendeels in lijn met de maatregelen die wij al in gang hadden gezet, zoals ik in de brief van 14 juli 2021 heb toegelicht.

datum 12 augustus 2021
onze ref. RV/RV/-

2/4

De Deken en zijn onderzoekscommissie (hierna: "de commissie") hebben het onderzoek en het verslag vandaag afgerond. Ik informeer u daarover.

Het onderzoek was allereerst gericht op de mogelijke betrokkenheid van advocaten bij de fraude. Na diepgaand onderzoek daarnaar concludeert de commissie dat niet is gebleken van betrokkenheid van de advocaten van Pels Rijcken bij de gepleegde fraude. Waar advocaten werkzaamheden hebben verricht in de betrokken dossiers waarin C [REDACTED] heeft gefraudeerd, constateert de commissie dat hun rol voldoende zorgvuldig en autonoom was. Ook de commissie concludeert dat het een solistisch optreden van C [REDACTED] betreft, waarbij geen advocaten van Pels Rijcken in actieve zin waren betrokken of waarvan kantoorgenoten anderszins op de hoogte waren. Eerder schreef ik u al dat wij daar geen aanwijzingen voor hadden gevonden. De commissie spreekt van een "exclusief notariële fraude". De commissie ziet voorts geen causaal verband tussen de positie en het aanzien van C [REDACTED] enerzijds en de fraude anderzijds, ook al zegt de commissie zonder verdere toelichting ook dat "een correlatie tussen de twee niet kan worden uitgesloten".

De commissie schrijft in haar verslag verder dat haar niet is gebleken dat de kantoororganisatie van Pels Rijcken niet voldoet aan de eisen van de advocatuurlijke regelgeving. Dat is in lijn met de uitkomsten van eerdere reguliere kantoorcontroles van de Orde, waarvan de laatste plaatsvond in 2019.

De commissie onderkent wel een aantal tekortkomingen. Ik leid uit het verslag af dat de commissie van oordeel is dat integriteit naar buiten toe een belangrijk thema binnen Pels Rijcken is. De commissie noemt in dat verband met nadruk de landsadvocatuur, die dat in het bijzonder vereist. De commissie doelt met de aandacht voor integriteit naar buiten toe op onderwerpen als het vermijden van belangenverstremgeling en het bespreken van ethische kwesties gerelateerd aan advocatuurlijke praktijken, zoals het wel of niet accepteren van een bepaalde zaak, en het melden van (vermoedens van) integriteitsschendingen.

Integriteit (en in dat verband sociale veiligheid) naar binnen toe wordt volgens de commissie echter als vanzelfsprekend gezien en voorondersteld. Intern is het geen vast gespreksonderwerp en dat zou het wel moeten zijn. De commissie typeert Pels Rijcken als een gesloten organisatie. Er zou meer ruimte moeten zijn voor tegenspraak. De Deken constateert dat in de omgeving van O [REDACTED] sprake was van sociale onveiligheid, zonder dat hij daarop voldoende is aangesproken. Aanwijzingen voor sociale onveiligheid elders in kantoor noemt de commissie niet in haar verslag. Wel wijst de commissie op het belang sociale veiligheid binnen kantoor vast onderwerp van gesprek te maken. Een aantoonbaar causaal verband met de fraude is er volgens de commissie niet.

datum 12 augustus 2021
onze ref. RV/RV/-

3/4

Ik betreur deze constatering, en met mij het bestuur en de andere partners. De ingezette verbetermaatregelen, die mede hierop gericht zijn, moeten dit in de toekomst voorkomen. Hieraan doet niet af dat de commissie er in dit verband op wijst dat zij niet met zekerheid kan zeggen of en in hoeverre het binnen Pels Rijcken beter of slechter is gesteld met de sociale veiligheid dan bij andere advocatenkantoren. Wij zijn vastberaden op dit punt te doen wat nodig is.

De commissie wijst er voorts op dat Deloitte heeft geconstateerd dat er onvoldoende beheersmaatregelen waren die de risico's konden mitigeren. Ik heb u daar eerder over geïnformeerd; het betreft hier de beheersmaatregelen in het notariaat, die inmiddels conform het advies van Deloitte zijn aangepast. De commissie doet voorts aanbevelingen voor verdere professionalisering van (de inrichting van) het bestuur. Zij signaleert dat de advocatuur op het onderwerp governance, risk & compliance geen 'format' kent van elementen die in ieder geval en bij voorbaat moeten behoren tot de checks and balances in een kantoororganisatie van advocaten en notarissen. Volgens de commissie moet sprake zijn van maatwerk. Over de maatregelen die de commissie op dit punt en op andere punten nodig vindt informeerde ik u al in mijn brief van 14 juli 2021.

De commissie merkt nog op dat het bestuur van Pels Rijcken geen vaste plek voor een financiële bestuurder kent en er ten tijde van de fraude geen compliance officer in dienst was. Pels Rijcken heeft echter sinds lange tijd naast twee partner-bestuursleden een professionele (financiële) bestuurder gehad met compliance in de portefeuille, met uitzondering van een beperkte periode. In die periode is actief gezocht naar een nieuwe professioneel bestuurder.

Zoals eerder bericht, heeft mijn kantoor meteen nadat de fraude van O [REDACTED] hem bekend was geworden het BFT geïnformeerd. De commissie is van oordeel dat ook de Deken in dit stadium, althans eerder dan is gebeurd had moeten worden geïnformeerd en dat hij daardoor in de uitoefening van zijn wettelijke taak als toezichthouder is belemmerd. Voor het overige constateert de commissie dat Pels Rijcken volledige medewerking heeft verleend. De commissie overweegt over het informeren dat geen geschreven regel noch rechtspraak van de tuchtrechter bestaat dat een advocaten- en notarissenkantoor ingeval van een notariële fraude dit niet alleen aan de notariële toezichthouder, maar ook aan de advocatuurlijke toezichthouder moet melden. Het OM heeft steeds aangegeven dat er geen aanwijzingen waren voor advocatuurlijke betrokkenheid bij de fraude. Daarvan is tijdens het gehele onderzoek van Van Doorne en Deloitte ook op geen enkele wijze gebleken. De Deken komt na uitvoerig onderzoek op dat punt tot eenzelfde conclusie. Het is tegen deze achtergrond dat wij meenden dat de exclusief notariële fraude diende te worden gemeld bij de notariële toezichthouder, het BFT. Als gedurende enig moment in het onderzoek wel zou zijn gebleken van aanwijzingen van mogelijke betrokkenheid van advocaten bij de notariële fraude, zou dit uiteraard direct tevens bij de Deken zijn gemeld. De

datum 12 augustus 2021
onze ref. RV/RV/-

4/4

commissie meent desondanks dat een verplichting tot *direct* melden aan de Deken kan voortvloeien uit de algemene betamelijkheidsnorm van artikel 45a, eerste lid, van de Advocatenwet. De Deken acht het van belang dat de tuchtrechter zich hierover uitspreekt en is daarom voornemens een dekenbezwaar in te dienen.

Ook al voldoet de kantoororganisatie van Pels Rijcken aan de eisen van de advocatuurlijke regelgeving, de commissie constateert dat de kantoororganisatie achteraf niet voldoende robuust is gebleken om het plegen van een jarenlange fraude door een notaris-partner te kunnen voorkomen, hoewel de commissie geen causaal verband tussen de geconstateerde tekortkomingen en het handelen van de notaris constateert. Zoals ook al blijkt uit mijn brief van 14 juli 2021 onderkennen wij dat de kantoororganisatie achteraf niet voldoende robuust is gebleken om de fraude te voorkomen. Het kan niet anders of een fraude als deze, die achttien jaar ongemerkt kon plaatsvinden, noopt tot reflectie op de organisatie in brede zin en tot maatregelen. Pels Rijcken - de partners, die verantwoordelijk zijn, voorop – is daar zeer van doordrongen. Eerder schreef ik dat wij alle processen opnieuw onder de loep nemen en waar nodig en mogelijk verstevigen. In dat proces betrekken wij de aanbevelingen van de commissie. Wij hebben ook al een start gemaakt met de implementatie van maatregelen, zoals ik in mijn brief van 14 juli 2021 heb toegelicht. Een kantoorbrede reflectie maakt daar deel van uit.

Graag ben ik bereid tot een nadere toelichting en/of onze aanpak om onze organisatie verder te versterken.

Met vriendelijke groet,
de landsadvocaat,
Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.

R.W. Veldhuis

